

QORAQALPOG'ISTON
RESPUBLIKASI
EKOLOGIYA VA
ATROF-MUHITNI
MUHOFAZA QILISH
QO'MITASI

QARAQALPAQSTAN
RESPUBLIKASÍ
EKOLOGIYA HÁM
QORSHAĞAN
ORTALÍQTÍ QORĞAW
KOMITETI

230100 Nókís qalası, Tań nuri №181-úy Tel.: (361) 224-08-77, Faks.: 224-19-51
el pochta: nukus@uznature.uz; rktabiat@exat.uz

2021 jıl “8” *Oktabyr*

№ 01/18-2155

Nókis qalası

МАЪЛУМОТНОМА

Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта маҳсус таълим вазирлиги Урганч давлат университети мустақил изланувчиси Бекчанов Худайберган Уриновичнинг 03.00.06 – зоология ихтисослиги бўйича фан доктори (DSc) илмий даражасини олиш учун тайёрлаган "Шимоли - гарбий Ўзбекистон тангачақанотлилари (Insecta, Lepidoptera) фаунаси ва экологияси" мавзусидаги диссертация ишининг максади Шимолий гарбий Ўзбекистон ўрмонларида тарқалган тангачақанотлиларнинг тур таркибини аниқлаш, кадастрини ишлаб чиқиши ва заарли турларини назорат қилиш ва уларнинг сонини бошқариш усулларини такомиллаштиришга қаратилган.

Диссертация натижалари асосида Шимоли - гарбий Ўзбекистон тангачақанотлиларининг 261 тури аниқланган ҳамда уларнинг табиий ва сунъий ландшафтларда тарқалиш миқдори ёритиб берилган, доимий, ўртacha, кам тарқалган ҳамда жуда кам тарқалган турларга ажратилган.

Шимоли-гарбий Ўзбекистон тангачақанотлиларининг озуқа ўсимликларининг ихтисослигига қараб: монофаглар 71 турни, олигофаглар 65 турни, полифаглар эса 125 турни ташкил қилиши аниқланган. Озуқа ўсимликларининг ҳаётий шаклига қараб эса 14 та гурухга ажратган.

Тадқиқотчи тамонидан табиий сунъий ландшафтларда турли сабабларга кўра сони қисқариб бораётган, билогик регрессга учраган, йўқолиб кетиш хавфи бўлган, ЎЗР Қизил китобига киритилган 7 та тур (*Lycaena aeolus* White, 1961, *Glaucopsyche charibdis* (Staudinger, 1886), *Streblote fainae* (Gerasimov, 1931), *Laothoe philerema* (Djakonov, 1923), *Paraglaphisia oxiana* Djakonov, 1927, *Catocala optima* Staudinger, 1888, *Catocala remissa* Staudinger, 1891) келтирилган.

Ушбу тавсиялар Қорақалпогистон Республикасининг экология ва атроф-мухитни муҳофаза қилиш қўмитаси фаолиятида, муҳофазага муҳтоҷ турларни аниқлаш ва сақлаб қолиш амалиётига жорий қилинмоқда. Натижада кам ва жуда кам тарқалган 18 та турнинг популяцияларини сақлаб қолиш ва муҳофаза қилиш чора тадбирлари ишлаб чиқилган.

Диссертация иши республика хайвонот дунёси хиллигини сақлаб қолишида муҳим аҳамият касб этади.

Раис

А.Сапаров